

DĀRZKOPĪBAS TEHNIKA AR SPECIALIZĀCIJU DĀRŽENKOPĪBĀ PROFESIONĀLĀS KVALIFIKĀCIJAS PRASĪBAS

1. Specializācijas vai saistītās profesijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis	
Dārzkopības tehniķis ar specializāciju dārženkopībā	Trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis (3 .PKL) (atbilst ceturtajam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenim (4 .LKI))
2. Profesijas nosaukums	
Dārzkopības tehniķis ar specializāciju dārženkopībā ir specializācija profesijai Dārzkopības tehniķis , 3. PKL atbilst 4. LKI līmenim. Uz dārzkopības tehniķi ar specializāciju dārženkopībā profesiju attiecināmi dārzkopības tehniķa profesijas pienākumi un uzdevumi.	

**3. Darba uzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes un attieksmes,
zināšanas un PROFESIONĀLĀS kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
3.1.	Plānot dārzeņu audzēšanas saimniecības darbus.	Plānot laiku un nepieciešamos resursus darbu veikšanai.	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Dārzeņu šķirņu piedāvājums. Šķirņu izvēles kritēriji. Pieprasījums pēc noteiktām dārzeņu šķirnēm.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Dārzeņu audzēšanas tehnoloģijas. Darba laika patēriņa plānošanas paņēmieni. Dārzeņu audzēšanas tehnoloģiskās kartes saturs. Dārzenkopībā lietojamie termini un apzīmējumi. Informācijas resursu izmantošana. Tehnikas un iekārtu tehnoloģiskie procesi. Augsnes sastāvs un īpašības. Inventarizācijas veikšanas principi. Augu vides prasības. Agroklimatisko apstākļu ietekme uz dārzeņu stādīšanu, audzēšanu un attīstību. Dārzeņu audzēšanai nepieciešamo materiālu īpašības. Aprīkojuma kvalitātes rādītāji. Materiālu un aprīkojumu pieejamība. Ražas veidošanās faktori - šķirne, stādīšanas blīvums, laika apstākļi, augsne, mēslošana, augu aizsardzības līdzekļi (turpmāk AAL), agrotehnika. Šķirnes izvēles kritēriji. Skābuma un bāziskuma (turpmāk pH) un sāļu koncentrācijas līmeņa (turpmāk EC) jēdzieni. pH un EC prasības atsevišķām sugām.</p>	Spēja plānot un organizēt savu un padoto darbu veicot tehnoloģiskās kartes un darba laika patēriņa analīzi.	4. LKI
		Organizēt darbus saskaņā ar tehnoloģisko karti.		Spēja patstāvīgi analizēt tirgus izpētes datus un sekot jaunākajām tirgus tendencēm.	4. LKI
		Plānot savu un padoto darbu.		Spēja uzskaitīt esošos resursus un ņemot vērā augu vides prasības, agroklimatisko apstākļu ietekmi uz dārzeņu stādīšanu, audzēšanu un attīstību, izvēlēties piemērotākās dārzeņu sugas un šķirnes.	4. LKI
		Sekot dārzeņu tirgus tendencēm.		Spēja patstāvīgi izvēlēties dārzeņu ražošanai nepieciešamos materiālus un aprīkojumu.	4. LKI
		Uzskaitīt un analizēt esošos resursus - cilvēki, tehnika, augsne, ūdens, materiālu krājumi.		Spēja patstāvīgi atlasīt šķirnes, atbilstoši pieprasījumam tirgū un saimniecības apstākļiem un prognozēt ražas lielumu un kvalitāti.	4. LKI
		Novērtēt agroklimatisko apstākļu piemērotību audzējamiem dārzeņiem.			
		Izvēlēties piemērotākās dārzeņu sugas un šķirnes.			
		Izvēlēties dārzeņu ražošanai nepieciešamos materiālus un aprīkojumu.			
		Prognozēt dārzeņu ražu.			
		Analizēt ražu ietekmējošos faktorus.			
		Sekot līdzi sugu un šķirņu piedāvājumam.			
Atlasīt šķirnes atbilstoši pieprasījumam tirgū un saimniecības apstākļiem.					
Sekot līdzi dārzeņu audzēšanas					

		tehnoloģiju attīstībai.			
		Analizēt statistikas datus.			
3.2.	Audzēt dārzeņus.	Izvēlēties dēstu audzēšanas tehnoloģiju.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Dārzeņu dēstu audzēšanas tehnoloģijas. Dēstu audzēšanas mehanizācijas iespējas. Dēstu stādīšanas tehnika. Dārzeņu novērtēšanas metodoloģija. Laika apstākļu ietekme uz ražas kvalitāti un darba organizāciju. <u>Lietošanas līmenī:</u> Dārzeņu dēstu veidi. Augu attīstības fāzes. Dārzeņu gatavības noteikšanas metodes. Ražas izmantošanas veidi. Ražas kvalitātes kritēriji.	Spēja izvēlēties dēstu audzēšanas tehnoloģiju un stādīt dārzeņus.	4. LKI
		Izaudzēt dēstus.			
		Izvēlēties stādīšanas laiku, dziļumu, attālumu un tehnoloģiju.			
		Aprēķināt stādīšanas blīvumu.			
		Izvēlēties dārzeņu stādīšanas tehnoloģiju atbilstoši audzējamam augam un šķirnei.			
		Stādīt dārzeņus.			
		Noteikt dārzeņu gatavības pakāpi.		Spēja patstāvīgi noteikt dārzeņu gatavības pakāpi un novērtēt laika apstākļu piemērotību ražas novākšanai.	4. LKI
		Noteikt optimālu dārzeņu ražas novākšanas laiku.			
		Novērtēt laika apstākļu piemērotību ražas novākšanai.		Spēja novērtēt dārzeņu ražas kvalitāti, tās atbilstību plānotajam izmantošanas veidam.	4. LKI
		Novērtēt dārzeņu ražas kvalitāti, tās atbilstību plānotajam izmantošanas veidam.			
3.3.	Izstrādāt mēslošanas plānu audzējamiem dārzeņiem.	Sastādīt dārzeņu mēslošanas plānu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Dārzeņu specifiskās mēslošanas metodes un mēslošanas līdzekļi. Normatīvo aktu prasības augu mēslošanā. <u>Lietošanas līmenī:</u>	Spēja ievērojot sugu un šķirņu prasības pēc barības elementiem, sastādīt dārzeņu mēslošanas plānu un mēsloāt augsni.	4. LKI
		Izvēlēties piemērotāko augu mēslošanas līdzekli un metodi.			
		Izvērtēt mēslojuma ietekmi uz ražas lielumu un kvalitāti.			

		Mēslojot augsni.	Mēslošanas plāna sastādīšanas principi. .Sugu un šķirņu prasības pēc barības elementiem, barības elementu izneses ar ražu.		
3.4.	Veikt agrotehniskos pasākumus audzējamiem dārzeņiem atklātā laukā.	Izvēlēties piemērotāko laistīšanas un mēslošanas sistēmu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Augu bioloģiskās īpatnības, augsnes īpatnības. Dārzeņu kopšanas pasākumi, metodes un laiks. Mēslošanas līdzekļu, laistīšanas iekārtu piedāvājums un pielietošana. AAL lietošanas iekārtu piedāvājums un pielietošana. Mehānizācijas iespējas augsnes kopšanā. Tehnikas piedāvājums un pielietošana	Spēja izvēlēties piemērotāko laistīšanas un mēslošanas sistēmu dārzeņu laistīšanai un mēslošanai.	4. LKI
		Noteikt dārzeņu kopšanas metodes, atbilstoši audzējamam augam un saimniecības iespējām.			
		Iegādāties nepieciešamos instrumentus, materiālus un aprīkojumu.			
		Organizēt dārzeņu laistīšanu un mēslošanu.			
		Organizēt rindstarpu kopšanu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Rindstarpu kopšanas tehnoloģijas. . Mulčas materiāli, to īpašības un pielietošanas iespējas. Neķīmisku līdzekļu izmantošana.		
3.5.	Veikt augu aizsardzības pasākumus audzējamiem dārzeņiem.	Izstrādāt augu aizsardzības plānu audzējamiem dārzeņiem.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Augu aizsardzības metodes un paņēmieni. Vides aizsardzības prasības AAL lietošanā. Sugai raksturīgie kaitīgie organismi, to ierobežošanas metodes un līdzekļi. Herbicīdu izmantošanas iespējas. AAL lietošanas iekārtu piedāvājums un pielietošana. Mehānizācijas iespējas AAL lietošanā.	Spēja identificējot dārzeņiem raksturīgos kaitīgos organismus, zinot to bioloģiskās īpašības, izvēlēties piemērotāko augu aizsardzības līdzekli un metodi, un sastādīt dārzeņu augu aizsardzības plānu.	4. LKI
		Atpazīt kaitīgos organismus.			
		Izvēlēties piemērotāko AAL un metodi.			
			<u>Lietošanas līmenī:</u> Augu aizsardzības līdzekļu reģistra prasības. Procentu aprēķini AAL daudzuma noteikšanā.		

			Dārzeņiem raksturīgie kaitīgie organismi, to bioloģiskās īpašības.		
3.6.	Veikt agrotehniskos pasākumus audzējamiem dārzeņiem siltumnīcā.	Tīrīt un dezinficēt siltumnīcu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Siltumnīcas un aprīkojuma tīrīšanas un dezinfekcijas līdzekļi un to pielietojums. pH un EC līmeņa atbilstība konkrētai audzējamai kultūrai. Dēstu audzēšanai piemērotu substrātu veidi un to sagatavošanas principi. Siltumnīcu segumu veidi, to izmantošana, kopšana un remonts. Laistīšanas, mēslošanas, ēnošanas un apkures sistēmu veidi, izmantošana un kopšana. Dārzeņu kopšanas paņēmieni siltumnīcā. Siltumnīcu mikroklimate prasības. Mehānizācijas un automatizācijas iespējas segtajās platībās.	Spēja patstāvīgi pielietot siltumnīcas un aprīkojuma tīrīšanas un dezinfekcijas līdzekļus, kā arī sagatavot augsni, substrātu, pārbaudīt un sagatavot siltumnīcu segumu, aprīkojumu un iekārtas.	4. LKI
		Sagatavot siltumnīcas augsni, substrātu.			
		Pārbaudīt, sagatavot siltumnīcu segumu.		Spēja veikt agrotehniskos pasākumus audzējamiem dārzeņiem siltumnīcā.	4. LKI
		Pārbaudīt, sagatavot siltumnīcu aprīkojumu un iekārtas.			
		Organizēt dārzeņu kopšanu siltumnīcā.			
Organizēt mikroklimate nodrošināšanu siltumnīcās.					
3.7.	Novākt dārzeņu ražu.	Izvēlēties dārzeņu ražas novākšanas metodi un tehniku.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Ražas vākšanas mehānizācijas iespējas. Taras veidi, to piemērotība izmantošanas veidam. Taras dezinfekcijas iespējas un līdzekļi. Darba spēka patēriņa normas. Transportlīdzekļu veidi dārzeņu ražas transportēšanai. Fizioloģiskie procesi dārzeņos pēc ražas novākšanas. <u>Lietošanas līmenī:</u> Klimatisko apstākļu ietekme uz ražas novākšanu. Kravas nostiprināšanas paņēmieni.	Spēja, izvērtējot fizioloģiskos procesus dārzeņos pēc ražas novākšanas, izvēlēties dārzeņu ražas novākšanas metodi un tehniku, un transportēšanas un glabāšanas taru.	4. LKI
		Izvēlēties ražas novākšanas paņēmienus, atbilstoši audzējamam augam un saimniecības iespējām.			
		Izvēlēties dārzeņu ražas transportēšanas un glabāšanas taru.			
		Sagatavot taru.			
		Izvēlēties dārzeņu ražas novākšanai nepieciešamo darba spēka daudzumu.			

		<p>Izvēlēties dārzeņu ražas novākšanai piemērotus laika apstākļus.</p> <p>Izvēlēties piemērotus transporta līdzekļus ražas transportēšanai.</p> <p>Izmantot kravas pārvietošanas un celšanas mehānismus.</p> <p>Nostiprināt kravu.</p> <p>Transportēt dārzeņu ražu.</p>		<p>Spēja patstāvīgi izvēlēties piemērotus transporta līdzekļus ražas transportēšanai, izmantot kravas pārvietošanas un celšanas mehānismus un nostiprināt kravu.</p>	4. LKI
3.8.	Uzglabāt dārzeņus.	<p>Iztīrīt, dezinficēt telpas un taru.</p>	<p><u>Priekšstata līmenī:</u> Slodzes ergonomikas pamati. Mikroklimata ietekme uz ražas uzglabāšanu. Optimālie gāzes vides režīmi dažādiem produktiem.</p> <p><u>Izpratnes līmenī:</u> Dezinfekcijas līdzekļu lietošanas nosacījumi. Labas higiēnas prasības ražas uzglabāšanai. Dārzeņu produktu mikroklimata un gāzes vides prasības uzglabāšanas laikā. Dārzeņu uzglabāšanas prasības. Transportlīdzekļu izvēles kritēriji. Darba mehānizācijas iespējas dārzeņu noliktavā. Fizioloģiskie procesi dārzeņos pēc ražas novākšanas. Etilēna ietekme uz dārzeņu ražas glabāšanu. Gāzes vides modificēšanas iespējas.</p>	<p>Spēja sagatavot glabātavu dārzeņu ražas uzglabāšanai, to iztīrīt un dezinficēt, pārbaudīt klimata un modificētās gāzes vides nodrošinājuma iekārtu darbību.</p>	4. LKI

			<p>Darba drošības prasības modificētas gāzes vides glabātuvēs. Mehānizācijas iespējas dārzeņu šķirošanā. Fasējuma un iesaiņojuma materiāls, iepakojuma veidi. Normatīvo aktu prasības marķēšanai. Marķējuma veidi. Transportlīdzekļu veidi</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Produktu temperatūras un higiēnas prasības. Dārzeņu iepakojuma veidi. dārzkopības produkcijas pārvadāšanai. Dārzeņu šķirošanas kritēriji. Tirdzniecības prasības dārzeņu fasēšanai.</p>	<p>Spēja organizēt produkcijas iekraušanu atbilstoši produkta veidam un iepakojumam.</p>	4. LKI
		Pārbaudīt klimata un modificētās gāzes vides nodrošinājuma iekārtu darbību.		<p>Spēja, ievērojot uzglabāšanas prasības, izvietot dārzeņu ražu, atbilstoši produkcijas veidam.</p>	4. LKI
		Sakārtot darba vidi maksimālas darba efektivitātes sasniegšanai.			
		Noteikt ražas uzglabāšanas tehnoloģiju, atbilstoši audzējamam augam un saimniecības iespējām.			
		Izvietot dārzeņu ražu, atbilstoši produkcijas veidam un uzglabāšanas prasībām.			
		Iestatīt uzglabāšanas režīmus.			
		Noregulēt modificētās gāzes vides iekārtu.			
		Kontrolēt režīma ievērošanu glabātavā.			
		Šķirot dārzeņus atbilstoši kritērijiem.		<p>Spēja ņemt vērā fizioloģiskos procesus dārzeņos pēc ražas novākšanas un ievērojot mikroklimata ietekmi uz ražas uzglabāšanu, iestatīt un kontrolēt uzglabāšanas režīmus.</p>	4. LKI
		Safasēt dārzeņus atbilstoši izmantošanas veidam.			
		Marķēt dārzeņus atbilstoši normatīvo aktu prasībām.			

		Organizēt produkcijas iekraušanu atbilstoši produkta veidam un iepakojumam.		Spēja šķirot, safasēt un marķēt dārzeņus atbilstoši normatīvo aktu prasībām.	4. LKI
		Organizēt produkcijas transportēšanu, ievērojot temperatūras un higiēnas prasības.			
3.9.	Uzturēt kārtībā nepieciešamo dokumentāciju.	Izstrādāt tehnoloģisko karti audzējamiem dārzeņiem.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Dārzenkopības instrumentu, tehnikas un aprīkojuma pielietošanas kārtība.	Spēja ievērojot dārzeņu attīstības stadijas, darbu secību, laika un resursu patēriņa normas, izstrādāt tehnoloģisko karti audzējamiem dārzeņiem.	4. LKI
		Sekot līdzi normatīvo aktu izmaiņām lauksaimniecībā.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Tehnoloģiskās kartes sastādīšanas principi un prasības. Dārzeņu attīstības stadijas, darbu secība, laika un resursu patēriņa normas.	Spēja, sekojot līdzi lauksaimniecības un dārzenkopības normatīvo aktu prasībām, aizpildīt nozarei specifisko dokumentāciju.	4. LKI
		Aizpildīt nozarei specifisko dokumentāciju.	Lauksaimniecības un dārzenkopības normatīvo aktu prasības. Dokumentu noformēšanas tehniskās prasības. Preču pirkšanas un pārdošanas dokumentu aizpildīšanas prasības. Datora un datorprogrammu lietošana, informācijas apstrādes un analīzes principi.		

Vispārīga informācija	
Profesionālās kvalifikācijas prasību iesniedzējs	<p>Biedrība "Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome".</p> <p>Profesijas standarta izstrādes darba grupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Marija Gailīte – eksperte, Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības atbalsta centrs, konsultants dārzeņu audzēšanā, Biedrības Latvijas Dārznieks. Eksperte dārzenkopībā, dārzkopībā; – Gunta Krastiņa – eksperte, Bulduru Dārzkopības vidusskolas lektore, izglītības programmas “Dārzkopība” vadītāja, eksperte augļkopībā; – Iveta Ozola - eksperte, Bulduru Dārzkopības vidusskola, daiļdārzniecības programmas vadītāja, VID Dārzs - valdes locekle, eksperts puķkopībā un stādu audzēšanā; – Ilva Ozola - eksperte, Nacionālais botāniskais dārza nodaļas vadītāja, eksperte puķkopībā; – Zane Zeltiņa - eksperte, SIA Stādaudzētava “Baižas” valdes locekle, eksperte puķkopībā un stādu audzēšanā; – Andrejs Vītoļiņš – moderators, SIA "Stādu audzētava "Dimzas"", vadītājs; – Vija Daukšte – moderatora asistente, Preiļu 2.vidusskolas skolotāja. <p>Metodiskais atbalsts:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Bruno Braunšteins – Valsts izglītības satura centrs, projekts "Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai", vecākais eksperts satura izstrādes jautājumos.
Profesionālās kvalifikācijas prasību ekspertu darba grupa	<p>Ekspertu darba grupa:</p> <p>Ilze Slokenberga – Zemkopības ministrijas Stratēģijas analīzes nodaļas vadītāja;</p> <p>Indra Cimermane – Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padomes izpilddirektore;</p> <p>Vēsma Šumska – Malnavas Koledžas lektore;</p> <p>Andrejs Vītoļiņš – Pārtikas rūpniecības un lauksaimniecības nozaru ekspertu padomes priekšsēdētājs;</p> <p>Rita Jaurēna – Valsts izglītības satura centra Profesionālās izglītības departamenta Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vecākā referente.</p>
Profesionālās kvalifikācijas prasību NEP atzinums	13.08.2018.
Profesionālās kvalifikācijas prasību saskaņošana PINTSA	15.08.2018.
Profesionālās kvalifikācijas prasību iepriekš saskaņotās redakcijas	Nav.